

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 381/2013-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. júla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti W., a. s., zastúpenej A., s. r. o., vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaniach vedených Okresným súdom Trnava pod sp. zn. 25 K 6/2012 a Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 4 CoKR 4/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti W., a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. júna 2013 doručená sťažnosť W., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaniach vedených Okresným súdom Trnava (ďalej len „okresný súd“)

pod sp. zn. 25 K 6/2012 a Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 4 CoKR 4/2013. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 14. júna 2013.

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením okresného súdu sp. zn. 25 K 6/2012 z 27. februára 2012 bolo začaté konkurzné konanie voči sťažovateľke. Ďalším uznesením okresného súdu rovnakej spisovej značky zo 7. mája 2012 bol ustanovený predbežný správca s úlohou zistiť majetok sťažovateľky a vypracovať, resp. predložiť správy o stave zisťovania jej majetku. Uznesením okresného súdu č. k. 25 K 6/2012-185 z 2. júla 2012 bol vyhlásený konkurz na majetok sťažovateľky a súčasne bol ustanovený správca. Uznesenie okresného súdu o vyhlásení konkurzu bolo krajským súdom zrušené a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Následným uznesením okresného súdu č. k. 25 K 6/2012-629 zo 16. januára 2013 bol vyhlásený znova konkurz na majetok sťažovateľky a bol tiež ustanovený správca. Napokon uznesením krajského súdu č. k. 4 CoKR 4/2013-693 z 26. marca 2013 bolo uznesenie okresného súdu potvrdené. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 16. apríla 2013, keďže 15. apríla 2013 bolo zverejnené v Obchodnom vestníku.

Podľa názoru sťažovateľky nebola splnená zákonná podmienka vyhlásenia konkurzu, ktorou je dostatok majetku dlžníka potrebný na vyhlásenie konkurzu. V skutočnosti totiž sťažovateľka nemá žiaden majetok a neboli preukázané ani žiadne odporovateľné právne úkony sťažovateľky pred vyhlásením konkurzu. Zo správy predbežného správcu vyplynulo, že sťažovateľka nemá žiaden finančný majetok a nie je ani majiteľkou cenných papierov. Je registrovaná ako záložca a je zapísaná ako vlastníčka dvoch pozemkov v obci K. Zistil tiež, že sa vedú viaceré súdne spory o určenie neplatnosti záložných práv. Napokon konštatoval, že nie je možné určiť, či sťažovateľka má dostatok majetku postačujúceho na úhradu trov konkurzu. Krajský súd zaujal stanovisko, podľa ktorého sú vecne správne zistenia okresného súdu o hodnote majetku sťažovateľky najmä s prihliadnutím na hodnoty, o ktoré bol majetok sťažovateľky ukrátený právnymi úkonmi, pri ktorých možno odôvodnene predpokladať ich odporovateľnosť. Sťažovateľka s týmto záverom polemizuje a podrobne rozoberá skutkové a právne okolnosti jednotlivých sporných prípadov. Osobitne zdôrazňuje, že záložné právo k nehnuteľnostiam bolo vykonané pred vyhlásením konkurzu,

a preto ani nehnuteľnosti sťažovateľka nevlastní. Podľa jej názoru zákon neustanovuje predpoklad alebo hypotézu o existencii dostatočného majetku nevyhnutného na vyhlásenie konkurzu, ale tento majetok musí byť preukázaný, čo sa však nestalo.

Sťažovateľka navrhuje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a dohovoru v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 25 K 6/2012 a krajským súdom pod sp. zn. 4 CoKR 4/2013 s tým, aby boli uznesenia okresného súdu zo 16. januára 2013 a krajského súdu z 26. marca 2013 zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Domáha sa tiež náhrady trov vo výške 275,94 €.

II.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 4 CoKR 4/2013-693 z 26. marca 2013 vyplýva, že ním bolo potvrdené uznesenie okresného súdu č. k. 25 K 6/2012-629 zo 16. januára 2013. Podľa názoru krajského súdu treba považovať za správny záver okresného súdu, podľa ktorého je predpoklad, že sťažovateľka má majetok postačujúci aspoň na úhradu pohľadávok proti podstate. Berie pritom do úvahy hodnotu majetku, o ktorú bol majetok ukrátený v dôsledku právnych úkonov, pri ktorých možno odôvodnene predpokladať ich odporovateľnosť. Nemožno súhlasiť s názorom sťažovateľky, podľa ktorého súd musí pri posudzovaní majetnosti dlžníka vychádzať vždy iba zo stavu majetku ku dňu vyhlásenia konkurzu, lebo by to odporovalo účelu a cieľu konkurzu, ako aj možnosti domáhať sa odporovateľnými právnymi úkonmi vrátenia majetku do podstaty. Je správne, že na základe tohto predpokladu s poukazom na prednesy účastníkov na pojednávaní 9. januára 2013, doručených listín, účtovných súvah za obdobie predchádzajúce vyhláseniu konkurzu sa ustálil záver, podľa ktorého je možné odôvodnene predpokladať dostatok majetku sťažovateľky. Zároveň zodpovedá skutočnosti, že platnosť dražby majetku sťažovateľky nie je možné skúmať v štádiu vyhlásenia konkurzu, lebo o tom na základe žalôb o neplatnosť dražby rozhodujú všeobecné sudy v iných konaniach. V rámci posudzovania dostatku majetku postačujúceho na úhradu nákladov konania je potrebné prihliadnuť na tvrdenia o spornosti majetku nadobudnutého dobrovoľnou dražbou, a preto je potrebné vytvoriť priestor pre možnosť prerokovania sporného majetku s prípadným výsledkom v prospech

konkurznej podstaty. V prípade, že by sa kedykoľvek v priebehu konania zistil nedostatok majetku sťažovateľky, súd bude môcť aj bez návrhu rozhodnúť o zrušení konkurzu pre nedostatok majetku. V danom štádiu však takýto záver urobiť nemožno.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 25 K 6/2012, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Proti uzneseniu okresného súdu č. k. 25 K 6/2012-629 zo 16. januára 2013 bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok. Preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky mal vo vzťahu k tomuto konaniu krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v tomto rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Treba dodať, že sťažovateľka právo podať odvolanie proti uzneseniu okresného súdu aj využila.

Odlišná je situácia týkajúca sa tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému krajským súdom pod sp. zn. 4 CoKR 4/2013. Túto časť sťažnosti treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného

predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Z pohľadu ústavného súdu možno konštatovať, že skutkové a právne závery krajského súdu treba považovať za dostatočné, úplné a presvedčivé. V žiadnom prípade sa nejavia ako arbitrárne či zjavne neodôvodnené. Skutočnosť, že sťažovateľka s týmito závermi nesúhlasí, sama osebe nemôže zakladať porušenie označených práv.

Jadrom sťažnosti je veľmi podrobná a zložitá skutková a právna argumentácia sťažovateľky, ktorou sa snaží preukázať, že v skutočnosti v čase vyhlásenia konkurzu žiaden majetok nemala a nie sú dôvodné ani očakávania, že v závislosti od prebiehajúcich súdnych sporov bude nejaký majetok možné v budúcnosti do podstaty pojať.

Podľa názoru ústavného súdu je argumentácia krajského súdu logická, keď považuje za potrebné vytvoriť priestor na to, aby sa zistilo, či dostatočne veľký majetok bude možné ustáliť v priebehu prebiehajúcich iných súdnych konaní. Sťažovateľka tým nie je dotknutá na svojich právach, pretože ak sa predpoklad existencie majetku nenaplní, bude možné konkurz zrušiť pre nedostatok majetku.

Ústavný súd považuje za signifikantnú aj skutočnosť, že z pohľadu ochrany práv sťažovateľky a vychádzajúc z jej tvrdení, vyhlásenie konkurzu nemôže viesť v konečnom dôsledku k porušeniu jej práv, keďže podľa jej vlastného tvrdenia nijaký majetok nemá. Vyhlásenie konkurzu sa preto vo svetle argumentácie sťažovateľky javí ako krok, ktorý nemôže mať pre ňu relevantné negatívne následky. Osobitne markantné je to vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

Samozrejme, odlišná by bola situácia, keby sťažovateľka tvrdila, že chce vo svojom podnikaní pokračovať, čomu však vyhlásenie konkurzu bráni. V skutočnosti sa sťažovateľka vlastne uchádza o svoj zánik ako subjektu práva, pretože ňou presadzované rozhodnutie súdu o zastavení konania pre nedostatok majetku by malo zároveň za následok

výmaz sťažovateľky z obchodného registra a jej zánik ako subjektu práva bez právneho nástupcu.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júla 2013